

Músaios

Testimonia DK 2 A

A 1 = Sída, s.v. Μουσαῖος

Μουσαῖος Ἐλευσίνιος ἐξ Ἀθηνῶν, υἱὸς Ἀντιφῆμου τοῦ Εὐφήμου τοῦ Ἐκφάντου τοῦ Κερκυῶνος, ὃν κατεπολέμησεν ὁ Θησεύς, καὶ Σελήνης γυναικός. ἐποποιός, μαθητὴς Ὀρφέως, μᾶλλον δὲ πρεσβύτερος. ἤκμαζε γὰρ κατὰ τὸν δεύτερον Κέκροπα καὶ ἔγραψεν Ὑποθήκας Εὐμόλπωι τῷ υἱῷ ἔπη δ καὶ ἄλλα πλεῖστα.

A 1a = Harpokration Gramm, Lexicon i decem orationes Attikos 207,7 (Lysiás, Orationes, Fragmenta, p. 354,14; ed. T. Thalheim) , s.v. Μουσαῖος

Μουσαῖος· Λυσίας πρὸς τὴν Μειξιδήμου γραφὴν, εἰ γνήσιος, (fr. 176, Sauppe 197b17) ἔχει δύο παιδάς αὐτῷ ἀκολουθούς εἶναι, ὧν οὗτος τὸν μὲν Μουσαῖον καλεῖ, τὸν δὲ Ἡσίοδον. ὅτι μὲν ὁ κρινόμενος ἐπετήδευσε τοὺς οἰκέτας οὕτω καλεῖν, δῆλον· περὶ δὲ Μουσαίου Ἀριστόξενος ἐν τοῖς Πραξιδαμαντείοις (fr. 51; FHG II,284) φησὶν, ὅτι οἱ μὲν ἐκ Θράκης εἰρήκασι τὸν ἄνδρα εἶναι, οἱ δὲ αὐτόχθονα ἐξ Ἐλευσίνος. εἰρήκασι δὲ περὶ αὐτοῦ ἄλλοι τε καὶ Γλαῦκος (fr. 1 FHG II,23).

A 2 = Hermesianax z Kolofónu, Fr. 7, ed. J.U. Powell

οὐ μὴν οὐδ' υἱὸς Μήνης ἀγέραστον ἔθηκεν
 Μουσαῖος Χαρίτων ἥρανος Ἀντιόπην·
 ἢ τε πολὺν μύστησιν Ἐλευσίνος παρὰ πέζαν
 εὐασμὸν κρυφίων ἐξεφόρει λογίων,
 ῥάριον ὀργειῶνι νόμῳ διαποιπνύουσα
 Δήμητρα· γνωστὴ δ' ἐστὶ καὶ εἶν Ἀίδηι.

A 3 = Pseudo-Aristotelés, Mirabilum auscultationes 131; p. 843b1

φασίν οἰκοδομούντων Ἀθηναίων τὸ τῆς Δήμητρος ἱερόν τῆς ἐν Ἐλευσίνι περιεχομένην στήλην πέτραις εὐρεθῆναι χαλκῆν, ἐφ' ἧς ἐπεγέγραπτο Ἀηιόπησ τὸδε σῆμα, ἦν οἱ μὲν λέγουσι Μουσαίου εἶναι γυναῖκα, τινὲς δὲ Τριπτολέμου μητέρα γενέσθαι.

A 3a = Scholia in Sophoclem Oed. Col. 1053

τινὲς δὲ φασὶ καὶ τὸν Εὐμόλπον εὐρεῖν τὴν μῦθσιν τὴν συντελουμένην κατ' ἐνιαυτὸν ἐν Ἐλευσίνι Δήμητροὶ καὶ Κόρηι. Ἄνδρων (F GrHist. 10 F 13; I,163) μὲν οὖν γράφει οὐ [τοῦτον] τὸν Εὐμόλπον εὐρεῖν [τὴν] μῦθσιν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦτου Εὐμόλπον πέμπτον γεγονότα· Εὐμόλπου γὰρ γενέσθαι Κήρυκα, τοῦ δὲ Εὐμόλπον, τοῦ δὲ Ἀντίφημον, τοῦ δὲ Μουσαῖον τὸν ποιητὴν, τοῦ δὲ Εὐμόλπον τὸν καταδείξαντα τὴν μῦθσιν καὶ ἱεροφάντην γεγονότα.

A 4 = Diogenés Laertios, Vitae philosophorum, proem. I,3

Vždyť například u Athéňanů se zrodil Músaïos a u Thébanů Linos. První z nich byl prý synem Eumolponým a složil *Theogonii* i první spis *Sfaira* (*Nebeská koule*). Prý též prohlásil, že všechno vzniká z jednoho a v totéž se rozkládá. Zemřel prý ve Faléru. (...) Po Músaïoně otcí mají u Athéňanů jméno Eumolponci.

παρὰ μὲν Ἀθηναίοις γέγονε Μουσαῖος, παρὰ δὲ Θηβαίοις Λίνος. καὶ τὸν μὲν Εὐμόλπου παῖδά φασὶ, ποιῆσαι δὲ Θεογονίαν καὶ Σφαῖραν πρῶτον, φάναι τε ἐξ ἐνὸς τὰ πάντα γίνεσθαι καὶ εἰς ταῦτὸν ἀναλύεσθαι (Lobon fr. 5 Crön.). τε ἐξ ἐνὸς τὰ πάντα γίνεσθαι καὶ εἰς ταῦτὸν ἀναλύεσθαι. τοῦτον τελευτῆσαι Φαληροῖ. τελευτῆσαι Φαληροῖ, καὶ αὐτῶ ἐπιγεγράφθαι τὸδε τὸ ἐλεγείον (A. Pal. VII.615).

Εὐμόλπου φίλον υἱὸν ἔχει τὸ Φαληρικὸν οὐδας,

Μουσαῖον, φθίμενον σῶμ', ὑπὸ τῶδε τάφῳ.

ἀπὸ δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ Μουσαίου καὶ Εὐμόλπίδαι καλοῦνται παρ' Ἀθηναίοις.

A 5 = Pausaniás, Periagogae I,22,7

Pominu-li malby, na nichž je vypodobněn chlapec se džbánem na vodu a zápasník, jež vymaloval Tímainetos, je tu dále namalován Músaïos. Četl jsem verše, v nichž je o Músaïovi uvedeno, že se dovedl vznášet vzduchem, což prý byl dar Bóreův. Zdá se mi však, že ty verše složil Onomakritos, neboť o Músaïovi víme bezpečně jen tolik, že složil Lykomovcům hymnus na počest Démétrínu (viz B 20).

ἔτι δὲ τῶν γραφῶν παρέντι τὸν παῖδα τὸν τὰς ὑδρίας φέροντα καὶ τὸν παλαιστήν, ὃν Τιμαίνετος ἔγραψεν, ἔστι Μουσαῖος· ἐγὼ δὲ ἔπη μὲν ἐπελεξάμην ἐν οἷς ἔστι πέτεσθαι Μουσαῖον, [ὑπὸ] Βορέου δῶρον, δοκεῖν δέ μοι πεποίηκεν αὐτὰ Ὀνομάκριτος· καὶ ἔστιν οὐδὲν Μουσαίου βεβαίως ὅτι μὴ μόνον ἐς Δήμητρα ὕμνος Λυκομίδαις (cfr. B 20).

A 5a = Platón, Respublica II,6; 363c

Músaïos, mladší než tento (Eumolpos), jeho syn, dávají spravedlivým ještě skvělejší dary bohů: ve svém výkladu je totiž přivádějí do Hádu, kladou je tam na lenošky a připravují jim hostinu zbožných; líčí, kterak tam ozdobeni věnci tráví již všechn čas popíjením, neboť podle jejich názoru je patrně nejkrásnější odměnou za dokonalost věčné pití... Takovými a podobnými výklady tedy oslabují spravedlnost, kdežto bezbožníky a nespravedlivé zase v Hádu zahrabávají do jakéhosi bahna, nutí je přenášet vodu v sítu (...)

Μουσαῖος δὲ τούτων νεανικώτερα τὰγαθὰ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ [Eumolpos] παρὰ θεῶν διδόασιν τοῖς δικαίοις· εἰς Ἄιδου γὰρ ἀγαγόντες τῶι λόγῳ καὶ κατακλίναντες καὶ συμπόσιον τῶν ὀσίων κατασκευάσαντες ἔστεφανωμένους ποιοῦσιν τὸν ἅπαντα χρόνον ἤδη διάγειν μεθύοντας, ἡγησάμενοι κάλλιστον ἀρετῆς μισθὸν μέθην αἰώνιον ... τοὺς δὲ ἀνοσίους αὐ καὶ ἀδίκους εἰς πηλὸν τινα κατορύττουσιν ἐν Ἄιδου καὶ κοσκίνῳ ὕδωρ ἀναγκάζουσι φέρειν...

A 6 = Scholia in Aristophanem, Ran. 1033

τὸν Μουσαῖον παῖδα Σελήνης καὶ Εὐμόλπου Φιλόχορός (fr. 200; FHG I,417) φησιν. οὗτος δὲ παραλύσεις [?] καὶ τελετὰς καὶ καθαρμούς συνέθηκεν. ὁ δὲ Σοφοκλῆς χρησιμολόγον αὐτόν φησι (fr. 1012).

A 7 = Servius, Verg. Aen. VI,667

Musaios byl theolog po Orfeovi...

theologus fuit iste [Musaeus] post Orpheum et sunt variae de hoc opiniones: nam eum alii Lunae filium, alii Orphei volunt, cuius eum constat fuisse discipulum. nam ad ipsum primum carmen scripsit (DK 1 A 1), quod appellatur Crater.

A 8 = Marmor. Par. FGrHist. 239 A 15; II,995

[ἀφ' οὗ Εὐμόλπος ὁ Μουσαίου τοῦ ὑπ' Ὀρφέως τετελεσμέ]νου τὰ μυστήρια ἀνέφηεν ἐν Ἐλευσῖνι καὶ τὰς τοῦ [πατρὸς Μ]ουσαίου ποιήσεις ἐξέθηκ[εν ἔτη ΧΗΔ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Ἐρεχθέ]ως τοῦ Πανδίωνος.

A 9 = Diodóros Siculus, Bibliotheca historica IV,25,1 (Herakles)

παρῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ μετέσχε τῶν ἐν Ἐλευσῖνι μυστηρίων Μουσαίου τοῦ Ὀρφέως υἱοῦ τότε προεστηκότος τῆς τελετῆς.

A 10 = Scholia in Dionys. Thrac, p. 183,10 Hilg.

ἔνιοι δὲ Μουσαῖον εὐρετὴν [στοιχειῖα] λέγουσι τὸν Μητίονος καὶ Στερόπης κατ' Ὀρφέα γενόμενον.